

L'Ajuntament de Barcelona i la manca de mesures anti-intrusió

written by Francesc Xavier Hernández | 27 d'agost de 2017

Els atemptats del passat dia 17 ens recorden que, també a Europa, vivim noves situacions i nous models de conflictivitat, i les més agressives són les protagonitzades pels entorns vinculats al Califat.

Les accions terroristes comprenen una àmplia panòpia de possibilitats: atemptats amb explosius, armes de foc, explosius casolans, vehicles per atropellar gent i armes blanques. Els atacs amb explosius i els organitzats emprant armes de foc requereixen personal format i infraestructura. No és fàcil mantenir una coordinació discreta, ni disposar o preparar explosius, ni obtenir armes i munició. Altrament llençar un vehicle contra la gent o atacar amb armes blanques està a l'abast de qualsevol terrorista, fins i tot si actua de manera individual.

El cas del grup que va atacar a Catalunya el dia 17 d'agost és mixt, comptava amb un líder (que no entro a tipificar quant a obediència) i estava organitzat, però no disposava d'armes de foc. Els seus coneixements tècnics, afortunadament, també devien ser limitats, atès que l'explosió de Les Cases d'Alcanar va frustrar el que possiblement era un ambiciós projecte d'atemptats amb explosius contra Barcelona. Tot plegat els protagonistes sobrevivents i altres membres de l'escamot terrorista van canviar de rol i, contra-rellotge i davant del risc imminent de ser descoberts, van passar a un nou pla: atacar immediatament, amb una furgoneta a Barcelona i amb armes blanques a Cambrils.

L'atemptat de la Rambla va ser extremadament senzill.

Tanmateix no ho és a primera vista, ja que és difícil entrar a la calçada central a partir dels laterals, si més no a la zona alta i central de la Rambla, en tant que el mobiliari urbà, els arbres i els quioscs creen una trama, una veritable muralla, que impedeix l'accés de vehicles. Són molt pocs els llocs per als quals una furgoneta pot accedir al passeig central. Hi havia, però, algunes escletxes com ara la mateixa capçalera de la Rambla en la confluència amb el carrer Pelai. En aquella zona els vehicles poden entrar al passeig central sense cap obstacle i així va passar. De res va servir la presència policial, si és que n'hi havia, atès que ningú va poder parar o seguir el terrorista.

La Rambla no estava protegida contra investides amb vehicle, era i és una via exposada i oberta, i crec que això ha estat una negligència important per part de l'Ajuntament. Amb unes poques pilones estratègicament col·locades al llarg de la Rambla (a primer cop d'ull crec que una trentena seria suficient), l'atemptat, aquest atemptat en concret, no s'hagués pogut fer.

Hom pot dir que haguessin atemptat en un altre lloc i que qui té voluntat de matar, doncs mata. Potser sí o potser no... la contingència dels fets té els seus propis ritmes i lògiques, però l'atemptat a la Rambla en concret quant a coordenades d'espai, temps i casuístiques no hagués succeït.

La veritat és que no entenc la no consideració del perill potencial, per part de l'Ajuntament, dels atacs d'intrusió. Tenint en compte que estem en una situació conflictiva i de risc, com a mínim alguns dels punts febles de la ciutat (quant a possibilitats de rebre atacs d'intrusió amb vehicles) s'haurien d'haver protegit amb estructures temporals o permanents: Rambla, Portal de l'Àngel, Sagrada Família... Òbviament aquesta opció, la de l'urbanisme defensiu, no és l'única, és una opció més que, juntament amb mesures culturals, d'intel·ligència, policials, etc. pot ajudar quant a prevenció i/o minimització dels atacs terroristes. Ras i

curt, posar blocs de ciment coarta determinades opcions al terrorisme més fàcil, el d'intrusió amb vehicle, tot i que òbviament no atura atacs amb explosius, armes de foc o arma blanca. Però això ja és molt, ja que, i és una evidència empírica demostrada, els atacs amb vehicle els pot fer qualsevol, no requereixen massa requisits i, a la vista dels resultats, són altament efectius. I al capdavall el que es tracta és de posar les coses difícils als terroristes, i no pas facilitar-los la seva activitat.

Ara l'Ajuntament excusa la seva manca d'iniciativa quant a presa de mesures anti-intrusió derivant responsabilitats en altres instàncies o administracions. Així, es diu que es van acomplir suggeriments del Ministerio del Interior respecte a la defensa dels mercats de Nadal, i que algunes juntes de seguretat no van marcar propostes concretes. Encara el dia 23 d'agost d'enguany, després del desastre del dia 17, la Junta Local de Seguretat no va considerar la necessitat de defenses anti-intrusió. I a tot això, l'entorn polític de "Barcelona en Comú" denunciava que fer crítica, ni que fos constructiva, sobre aquest tema implicava promocionar la intoxicació. A la meua manera d'entendre aquests plantejaments estan mancats de validesa. El Ministerio del Interior del país veí pot dir el que consideri, però el problema no és seu i usualment no està gaire al dia. El problema de la seguretat a Barcelona és, en primer lloc, responsabilitat de l'Ajuntament de Barcelona, i el consistori hauria d'haver considerat amb més cura i entre les més diverses iniciatives de seguretat, les solucions anti-intrusió que s'estan utilitzant en altres ciutats europees, singularment a França i Bèlgica, països durament colpejats pel terrorisme. Respecte a això, val a dir que intervencions d'urbanisme defensiu com les que s'han posat en pràctica a l'esplanada de Louvre de París; al centre de Nancy; a Niça; a Barcarès; a Namur; etc. són interessants i funcionals. Diverses empreses d'aquests països estan desenvolupant diferents prototipus anti-intrusió que caldria tenir en compte. Tanmateix l'Ajuntament ha menystingut opcions en

aquest sentit tot donant preferència a altres mesures com ara el suposat augment de la presència policial. Que la no consideració de defenses en llocs estratègics ha implicat el desastre és una evidència empírica. A Barcelona, la furgoneta terrorista, seguint un pla B improvisat, va travessar la Rambla com un ganivet travessa una bola de mantega.

Barrera de pilones davant del Louvre a París

Crec que al darrere hi ha un problema de cultura, de cultura política i d'imaginari. Possiblement l'actual equip de Govern del consistori no és conscient que estem en una situació de guerra. Sembla que tampoc entén que Barcelona és una de les capitals, de fet la capital, del salafisme a l'occident europeu. Probablement es pensava que això no podia passar aquí i que, per tant, no calia prendre mesures atès que això no és França, i que nosaltres en sabem més que els veïns. O potser es considerava que el patrocini de Qatar al Barça i les polítiques de subvenció als immigrants conjuraven qualsevol perill potencial. El greu, a la meua manera de veure-ho, és precisament aquesta manca de polítiques de seguretat.

L'entorn dels anomenats Comuns va ser molt bel·ligerant contra l'alcalde Trias en el cas de Can Vies, i encara li van encolomar la imatge de ser el responsable de problemes de seguretat al barri de Sant Pere (*Ciutat Morta*) participats per la Guàrdia Urbana el 2006, tot i que llavors l'alcalde era Joan Clos. Altrament, quan la Sra. Colau va accedir a l'alcaldia, amb una evident manca d'idees, va confirmar els comandaments de la Guàrdia Urbana que en el seu moment havia

fet l'alcalde Trias i tot sembla indicar que no s'ha procedit a una regeneració d'aquesta institució municipal tan criticada anteriorment per l'entorn dels Comuns. Més aviat hem assistit a una minoració constant de la Guàrdia Urbana, sigui la unitat antiavalots o la banda muntada de cornetes.

Crec que podem afirmar que el reforçament i modernització de la Guàrdia Urbana no ha estat, precisament, una de les prioritats del Govern de la Sra. Colau. Altrament no hi ha cap regidor que s'encarregui explícitament de la via pública o de seguretat. Atès que no és un tema important pels comuns i socis, ho han delegat a un Comissionat de Seguretat, el senyor Amadeu Recasens. De tot plegat infereixo que el govern municipal no ha tingut, ni té, una política de seguretat, ni explícita ni implícita. I òbviament, el senyor Daniel Mòdol, regidor d'arquitectura, paisatge urbà i patrimoni, ha estat més preocupat per impedir la circulació viària a la Súper-Illa, que no pas per impedir, mitjançant un urbanisme defensiu, les possibles agressions terroristes amb intrusió de vehicles. L'Ajuntament no ha considerat, de manera suficient, l'amenaça terrorista i aquesta ha estat una negligència greu.

Ara, en comptes de reconèixer l'error els Comuns llencen una campanya d'intoxicació tot dient que la culpa és de tots, del Ministerio, de la Generalitat, etc. I certament altres actors també tenen responsabilitats, crec que el Departament d'Interior de la Generalitat hauria d'haver estat contundent respecte a això, però la responsabilitat de, i sobre, la ciutat és de qui governa l'Ajuntament. En la reunió del 23 d'agost la Junta Local de Seguretat, en la que els representants de l'Ajuntament tenen un protagonisme evident, no es va considerar la implementació immediata de mesures anti-intrusió de vehicles. Aquesta opció, absolutament lamentable, de persistir en l'error i no reconèixer-lo, és extremadament greu. En un futur immediat qualsevol terrorista pot repetir, fil per randa i entrant per la mateixa escletxa, l'atemptat de la Rambla, i el fet que pugui haver-hi algun

policia patrullant a l'exterior no ho impedirà. Això sí, el consistori abocarà llàgrimes i aixecarà memorials.

Demano, si us plau, reflexió sobre el tema, que l'Ajuntament endegui un projecte de seguretat i que en tots els camps, també en el de les defenses anti-intrusió, es prenguin les mesures oportunes per minimitzar el risc d'atacs terroristes.